

Motion till riksdagen

1987/88:Ju39

av Karin Ahrland m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:138 om val av nämndemän, m. m.

Lekmannainflytandet i domstolarna i form av medverkan av nämndemän är en av grundvalarna för vår rättsordning och en garanti för rättssäkerheten. Med hänsyn till detta är det utomordentligt viktigt att sammansättningen av nämndemannakåren är sådan att allmänheten upplever att dessa är representativa för medborgarna.

Vi delar därför propositionens oro över att nämndemannakåren fortfarande, trots att problemet uppmärksammats under lång tid, har en fördelning vad gäller yrke, kön och ålder som inte motsvarar befolkningens sammansättning för övrigt.

Fråga är vad lagstiftaren kan göra för att förändra nämndemannakårens sammansättning. Regeringen har i propositionen valt att föreslå att valförsamlingarna i lag åläggs att eftersträva en allsidig sammansättning av kåren. Även om vi alltså delar regeringens ambition hyser vi inga förhoppningar att en lagreglering av det slag som regeringen föreslår har några förutsättningar att ändra nuvarande förhållanden. Förutom att förslaget uppenbarligen kommer att bli ett slag i luften så är det från principiella utgångspunkter mycket olämpligt att riksdagen genom lag reglerar vilka principer som skall gälla för partiernas nomineringar och för kommunala valförsamlingars val. Vi anser därför av principiella skäl att propositionen i denna del skall avslås.

I stället för till intet förpliktande lagar bör regeringen enligt vår uppfattning utarbeta ett konkret åtgärdsprogram för hur nämndemannakåren skall kunna bli mer representativ. En central punkt därvid är att göra en översyn av de ersättningsregler som i dag gäller för nämndemän. Uppenbarligen anser många för närvarande att de inte har "råd" att tjänstgöra som nämndemän.

En annan fråga av stor betydelse för såväl rekryteringen av nämndemän som för deras möjligheter att fullgöra sin uppgift är att de får bättre information och utbildning om nämndemannarollen än vad som ges i dag. Det bör ankomma på domstolsverket att ansvara för att ett program för en utbygd utbildning tas fram och sedan genomförs.

Vi konstaterar med tillfredsställelse att regeringen genom att föreslå att sjuttioårsgränsen för nämndemän skall avskaffas tillgodoser ett krav som folkpartiet har framfört under många år.

Hemställen

Mot. 1987/88

Ju39

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

1. att riksdagen avslår 7 § 4 st i förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken, 19 § 5 st i förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar, 8 § 4 st i förslaget till lag om ändring i lagen (1978:28) om försäkringsdomstolar och 6 § 4 st i förslaget till lag om ändring i lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett åtgärdsprogram för att uppnå en allsidigare sammansättning av nämndemannakåren.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbyggd utbildning och information till nämndemän.

Stockholm den 11 april 1988

Karin Ahrlund (fp)

Lars Sundin (fp)

Hans Petersson (fp)

i Röstånga

Bengt Rosén (fp)